

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘ กรมพัฒนาที่ดิน

สิงหาคม ๒๕๖๖

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลนาอาจ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่นๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์

สิงหาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-6
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-1
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดอุตรดิตถ์ (พ.ศ.2536-2565)	2-4
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	2-7
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2565	2-10
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2565	2-11
2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2565	2-12
3-1 สมบัติดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	3-5
5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	5-3
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	6-6
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	7-4
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-6

สารบัญญรูป

รูปที่	หน้า
1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	2-2
2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดอุตรดิตถ์	2-5
2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	2-9
3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	3-7
4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	4-3
4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	4-5
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์	6-8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี พ.ศ. 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565-30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ เช่น ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน / สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

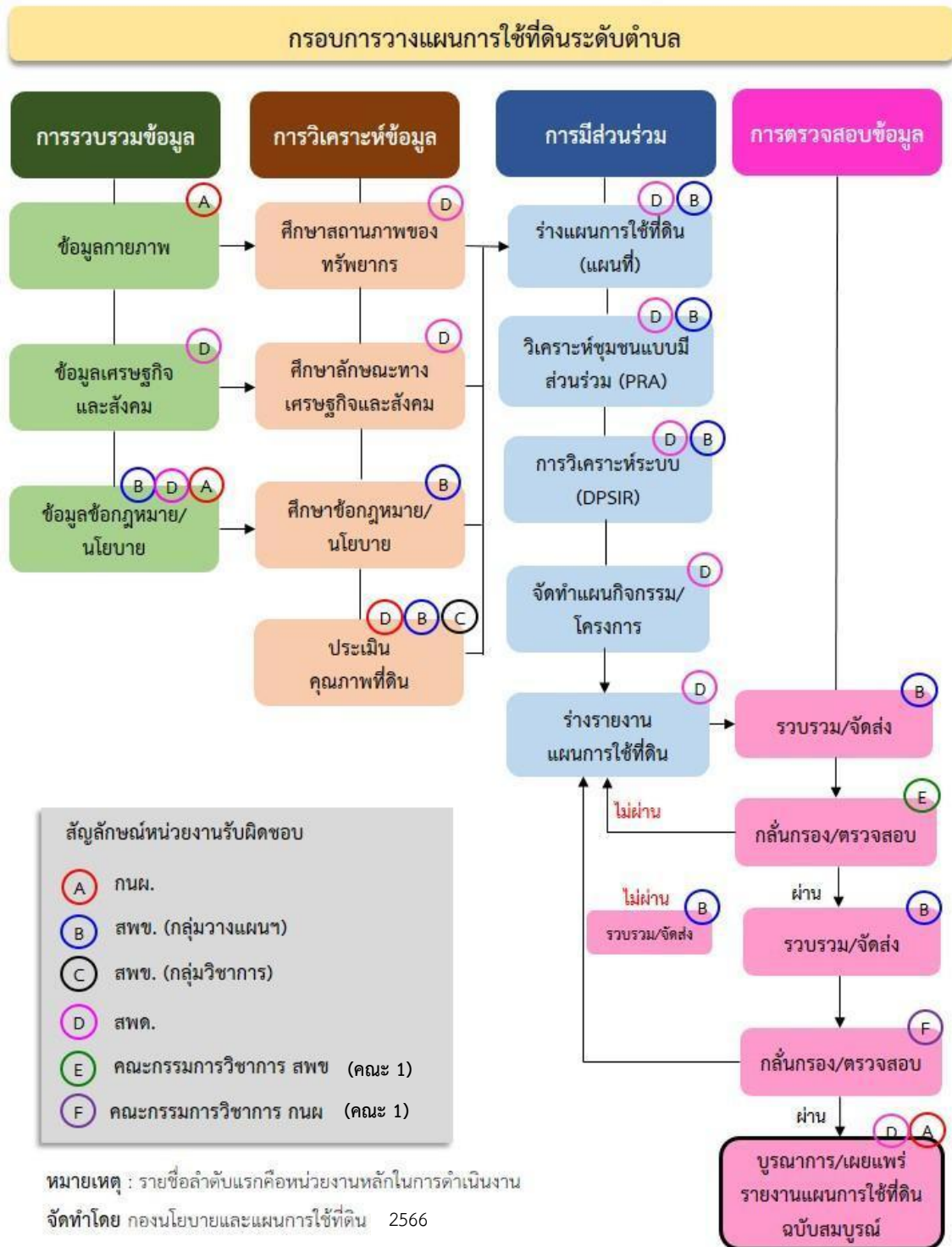

3) หน่วยงานราชการอื่นๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ตำบลก้าวหน้า คุณภาพชีวิตยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (องค์การบริหารส่วนตำบลนายาง, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอฟิชัย มีพื้นที่ประมาณ 127 ตารางกิโลเมตร หรือ 79,230 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลท่าสัก อำเภอฟิชัย ตำบลน้ำอ่าง อำเภอตรอน ตำบลป่าคาย ตำบลบ่อทอง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลนาอิน อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลคันไช้ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านดารา ตำบลไร่ฮ้อย ตำบลในเมือง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

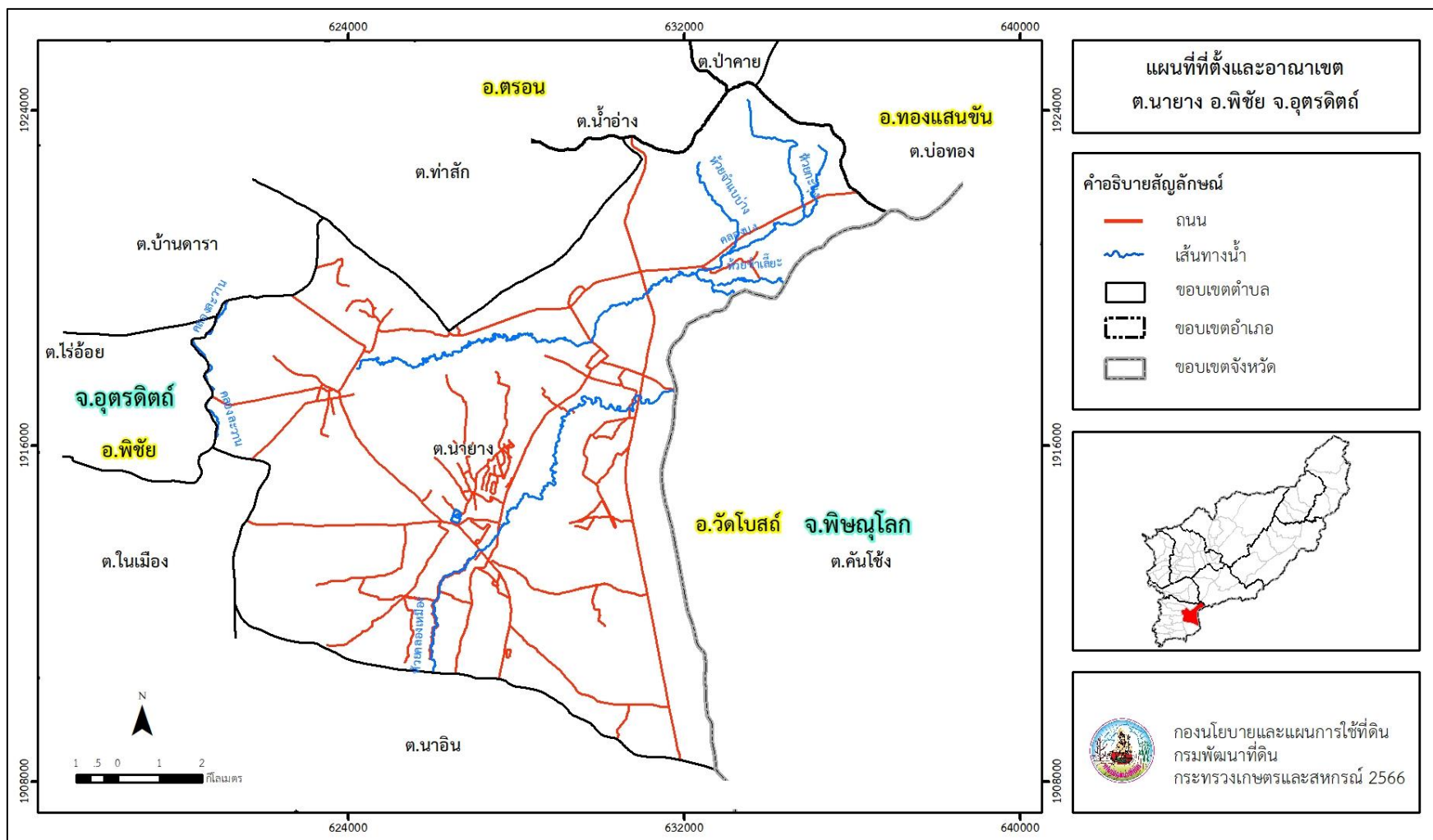
หมู่ที่ 1 บ้านนาอิซาง	หมู่ที่ 5 บ้านหลักร้อย
หมู่ที่ 2 บ้านหนองกวาง	หมู่ที่ 6 บ้านนาคิ่ง
หมู่ที่ 3 บ้านม่วงตาล	หมู่ที่ 7 บ้านหลักร้อย
หมู่ที่ 4 บ้านกลาง	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่พื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำน่าน มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น คลองบง ห้วยคลองเหมือง ห้วยกะบุง คลองละวาน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.2 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,369.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 116 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝน 281.3 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดอุดรดิตถ์¹ (พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ °ซ.			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	18.6	32.3	24.4	67.0	10.1	2.0	49.9	9.9
ก.พ.	20.0	34.4	26.3	64.0	14.0	1.7	51.5	13.7
มี.ค.	22.9	36.4	28.9	63.0	31.7	3.6	67.3	30.1
เม.ย.	25.2	37.7	30.7	64.0	77.2	6.6	74.1	67.7
พ.ค.	25.6	36.3	30.0	72.0	210.7	14.1	78.1	139.7
มิ.ย.	25.5	34.8	29.2	77.0	189.3	16.2	73.2	132.0
ก.ค.	25.2	33.7	28.6	79.0	185.6	19.1	73.5	130.5
ส.ค.	24.9	33.1	28.1	82.0	281.3	20.3	71.0	153.1
ก.ย.	24.8	33.6	28.2	82.0	236.9	18.0	64.5	147.1
ต.ค.	24.0	33.8	27.9	78.0	107.6	9.9	61.7	89.1
พ.ย.	21.9	33.2	26.6	73.0	19.3	3.3	53.7	18.7
ธ.ค.	19.3	31.7	24.5	68.0	6.2	1.3	50.2	6.1
เฉลี่ย	23.2	34.3	27.8	72.4	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,369.9	116.1	768.7	937.7

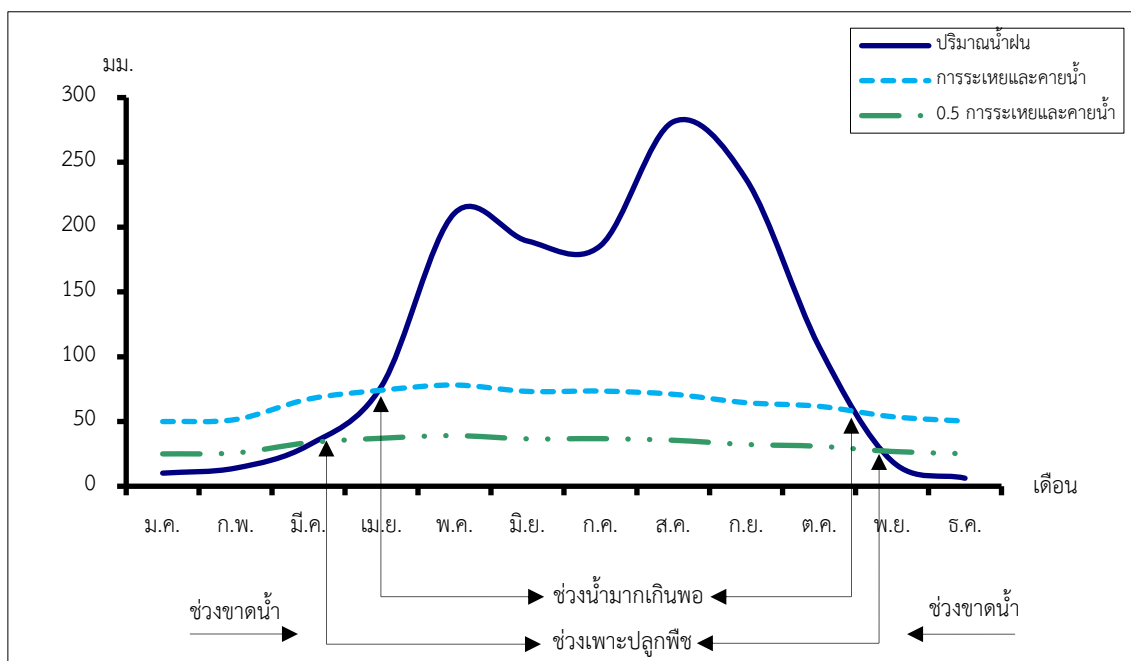
หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดอุตรดิตถ์

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,358 ไร่ หรือร้อยละ 4.24 ของเนื้อที่ตำบล
 - 2) พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 58,217 ไร่ หรือร้อยละ 73.47 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล
 - 2.2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 39,219 ไร่ หรือร้อยละ 49.50 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาข้าว+ข้าวโพด นาไร่
 - 2.3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 17,535 ไร่ หรือร้อยละ 22.13 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ไร่ร้าง
 - 2.4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,038 ไร่ หรือร้อยละ 1.31 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน สัก ยูคาลิปตัส/ประดู่ ยูคาลิปตัส/สัก ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม
 - 2.5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 278 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มะม่วง กล้วย มะปราง มะยงชิด
 - 2.6) พืชสวน มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก
 - 2.7) พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 106 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า
 - 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 15,532 ไร่ หรือร้อยละ 19.60 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู
 - 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,358 ไร่ หรือร้อยละ 1.72 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง คลองชลประทาน หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ
 - 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 765 ไร่ หรือร้อยละ 0.97 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่หญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พุ่หญ้าธรรมชาติ พื้นที่ถม บ่อดิน
- (รายละเอียดข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินตำบลนายาง ดังตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,358	4.24
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,923	3.69
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	112	0.14
U405	ถนน	275	0.35
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	26	0.03
U600	สถานที่ร้าง	22	0.03
A	พื้นที่เกษตรกรรม	58,217	73.47
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	30	0.04
A100	นาร้าง	34	0.04
A101	นาข้าว	38,994	49.22
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	191	0.24
A200	ไร่ร้าง	294	0.37
A202	ข้าวโพด	2,109	2.66
A203	อ้อย	8,669	10.94
A204	มันสำปะหลัง	6,454	8.15
A204/A407	มันสำปะหลัง/มะม่วง	9	0.01
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	21	0.03
A302	ยางพารา	310	0.39
A303	ปาล์มน้ำมัน	208	0.26
A304	ยูคาลิปตัส	224	0.28
A304/A305	ยูคาลิปตัส/สัก	26	0.03
A304/A309	ยูคาลิปตัส/ประตู	54	0.07
A305	สัก	195	0.25
A407	มะม่วง	210	0.26
A411	กล้วย	61	0.08
A429	มะปราง มะยงชิด	7	0.01
A502	พืชผัก	11	0.01
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	106	0.13

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

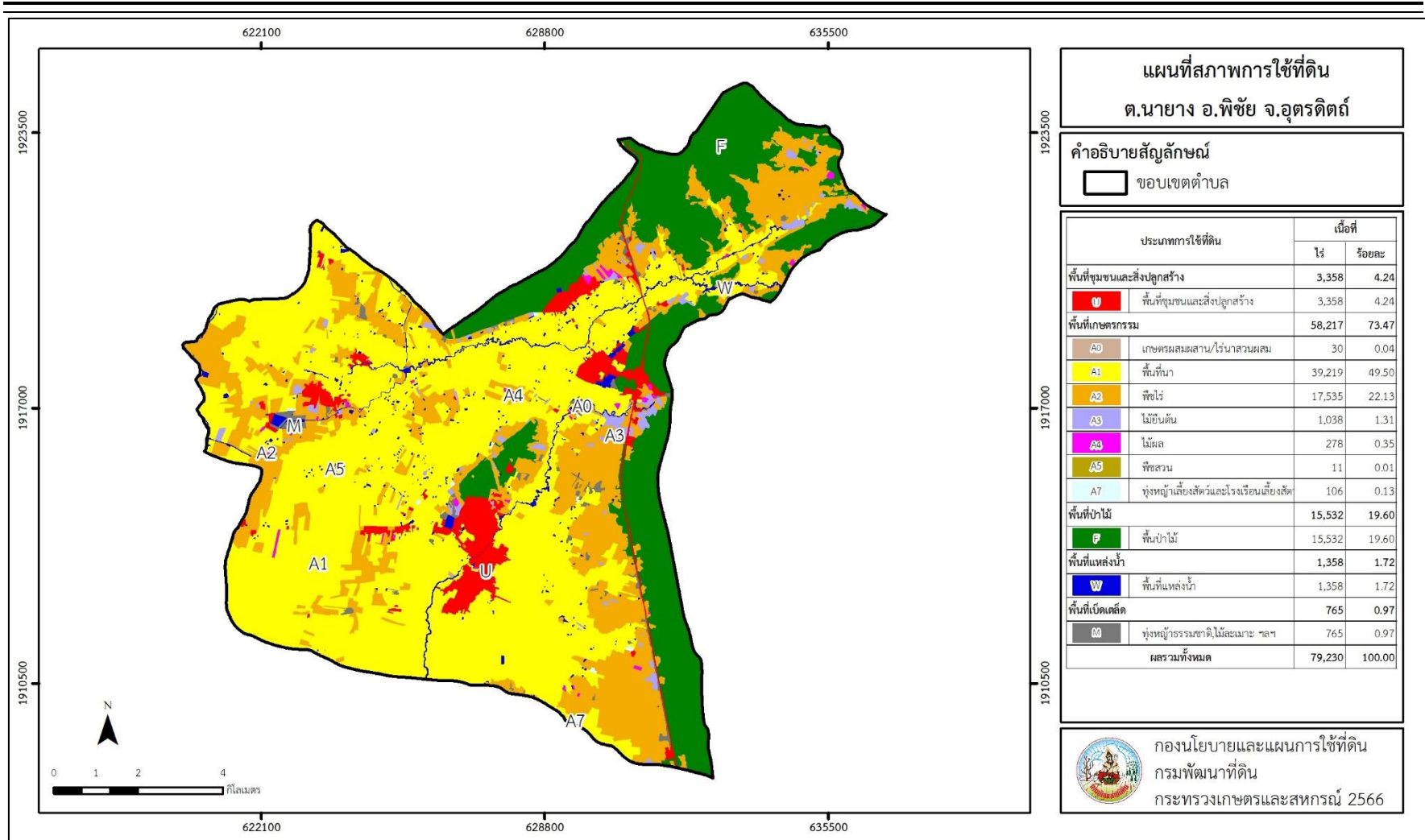
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ไร่
F	พื้นที่ป่าไม้	15,532	19.60
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	390	0.49
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	15,142	19.11
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	765	0.97
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	88	0.11
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	617	0.78
M304	บ่อดิน	8	0.01
M405	พื้นที่ถม	52	0.07
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,358	1.72
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	552	0.70
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	50	0.06
W201	อ่างเก็บน้ำ	40	0.05
W202	บ่อน้ำในไร่นา	640	0.81
W203	คลองชลประทาน	76	0.10
	ผลรวมทั้งหมด	79,230	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนายาง มีประชากรรวม 8,701 คน แยกเป็นชาย 4,284 คน เป็นหญิง 4,417 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 68.64 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,106 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,722 ครัวเรือน หรือร้อยละ 87.64 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 384 ครัวเรือน หรือร้อยละ 12.36 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-5

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนายาง	3,106	4,284	4,417	8,701
หมู่ที่ 1 นาอิชาง	523	733	725	1,458
หมู่ที่ 2 หนองกวาง	343	502	503	1,005
หมู่ที่ 3 ม่วงตาล	452	686	690	1,376
หมู่ที่ 4 กลาง	510	688	747	1,435
หมู่ที่ 5 หลักร้อย	470	630	680	1,310
หมู่ที่ 6 นาคนึ่ง	310	374	365	739
หมู่ที่ 7 หลักร้อย	498	671	707	1,378

ที่มา : กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,106	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,722	87.64
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	384	12.36

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลนายาง มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,106 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 25.51 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลนายาง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2566 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2566) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 180,151.06 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 89,615.73 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 138,010.18 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 68,652.84 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 42,140.88 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 20,962.89 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลนายาง	97,140.79	39,540.98	26,832.92	16,636.37	180,151.06	89,615.73	138,010.18	68,652.84
หมู่ที่ 1 นาอิชาง	66,575.95	20,873.20	9,702.75	10,148.11	107,300.00	61,344.40	51,477.00	29,429.88
หมู่ที่ 2 หนองกวาง	96,415.93	26,384.96	18,995.58	10,495.58	152,292.04	151,621.15	93,717.70	93,304.85
หมู่ที่ 3 ม่วงตาล	102,785.48	36,176.24	25,148.84	15,677.89	179,788.45	72,537.82	119,901.98	48,375.90
หมู่ที่ 4 กลาง	104,401.73	50,775.17	34,482.97	33,140.56	222,800.44	80,560.61	182,389.38	65,948.70
หมู่ที่ 5 หลีกภัย	145,033.48	77,138.18	54,845.01	23,824.22	300,840.88	157,135.64	264,339.03	138,069.94
หมู่ที่ 6 นาคนิง	69,432.87	29,938.89	17,225.46	6,946.76	123,543.98	53,585.34	102,163.80	44,312.01
หมู่ที่ 7 หลีกภัย	73,169.42	17,671.57	14,689.72	7,772.74	113,303.45	72,924.03	96,184.07	61,905.71

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่างๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาลม เนื้อที่ 729 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 10,796 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 53,980 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

(1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 1,844 ไร่

(2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 8,319 ไร่

(3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 2,620 ไร่

(4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 23 ไร่

(5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 66,424 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลนายาง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,369.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนายาง มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองบง คลองละวาน หนองกระพรวย หนองดับ ห้วยกะบุง ห้วยคลองเหมือง ห้วยจำแบปาง ห้วยชำไฟ และห้วยชำเลียะ

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำชาบอน อ่างเก็บน้ำห้วยคลองเหมือง สระหลวง สระหนองดับ สระหนองอ้ายส้ม และสระสามสระ

3.2.3 จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลนายาง มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 15 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 20 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Na-br-sic1A ดินร่วนที่เป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,669 ไร่ หรือร้อยละ 2.11 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Sai-fl-s1A ดินสันททรายที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 21,373 ไร่ หรือร้อยละ 26.98 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Sai-pic,fl-s1A ดินสันททรายที่มีศิลาแลงอ่อนและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,417 ไร่ หรือร้อยละ 1.79 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 17 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ds-s1B ชุดดินด้านซ้าย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 270 ไร่ หรือร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Ds-br-s1B ดินด้านซ้ายที่เป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 89 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Ds-mw-s1B ดินด้านซ้ายที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 167 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล

- 4) หน่วยแผนที่ดิน Ds-mw,br-slB ดินด้านซ้ายที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 127 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Mr-slB ชุดดินแมริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 502 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Mt-fl-slB ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,012 ไร่ หรือร้อยละ 2.54 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Pae-slB ชุดดินแพร์ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,050 ไร่ หรือร้อยละ 5.11 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Pch-gm,pic-slA/b ดินพิชัยที่มีจุดประสีเทาและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 20,838 ไร่ หรือร้อยละ 26.30 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Png-slB ชุดดินโพนงาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,853 ไร่ หรือร้อยละ 2.34 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Png-slC ชุดดินโพนงาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,630 ไร่ หรือร้อยละ 2.06 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Png-slD ชุดดินโพนงาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 145 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Pu-slB ชุดดินภูพาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 206 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Sp-slB ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,900 ไร่ หรือร้อยละ 6.19 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Sp-mw-slB ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,305 ไร่ หรือร้อยละ 4.17 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Sp-tks-lsB ดินสันป่าตองที่เป็นทรายหนา มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,046 ไร่ หรือร้อยละ 2.58 ของเนื้อที่ตำบล
- 16) หน่วยแผนที่ดิน Tph-gm-silA/b ดินตะพานหินที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ คันทนา มีเนื้อที่ 48 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล
- 17) หน่วยแผนที่ดิน Wk-slC ชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 319 ไร่ หรือร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 12,264 ไร่ หรือร้อยละ 15.48 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 2,046 ไร่ หรือร้อยละ 2.58 ของเนื้อที่ตำบล คือ ดินสันป่าตองที่เป็นทรายหนา (Sp-tks) และปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 821 ไร่ หรือร้อยละ 1.03 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินแมร์ิม (Mr) และชุดดินวังน้ำเขียว (Wk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ds-br-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	36	0.04
Ds-br-slB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	53	0.07
Ds-mw,br-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	127	0.16
Ds-mw-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	167	0.21
Ds-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	270	0.34
Mr-slB	2-5	25-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	502	0.63
Mt-fl-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,012	2.54
Na-br-sic1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	1,669	2.11
Pae-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	4,050	5.11
Pch-gm,pic-s1A/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	4.5-5.0	<2	-	20,838	26.30
Png-slB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,747	2.21
Png-slB*	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	106	0.13
Png-slC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,630	2.06
Png-slD	12-20	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	145	0.18
Pu-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	206	0.26
Sai-fl-s1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	21,373	26.98
Sai-pic,fl-s1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	1,417	1.79
Sp-mw-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	3,305	4.17
Sp-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	4,900	6.19
Sp-tks-lsB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	590	0.74
Sp-tks-lsB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,456	1.84

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Tph-gm-silA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	6.0-7.0	<2	-	48	0.06
Wk-slC	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	319	0.40
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,264	15.48
รวมทั้งหมด											79,230	100.00

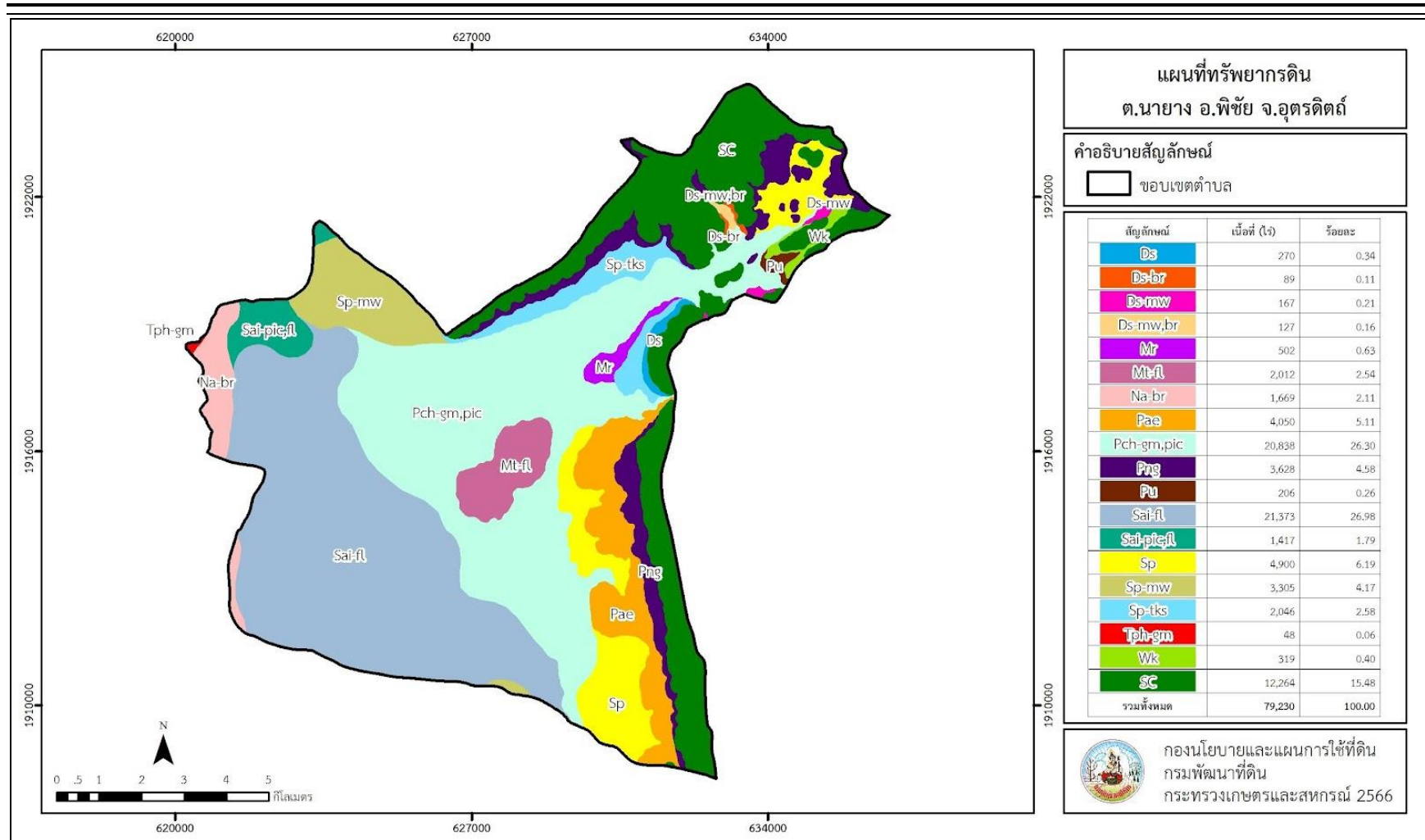
หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลนายาง คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ (แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่แล้งซ้ำซาก ฝนทิ้งช่วง)
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย
- 3) ปัญหาดินเค็มเป็นบางพื้นที่
- 4) การชะล้างพังทลายของดิน
- 5) ปัญหาหมอกควันเนื่องจากการเผาในพื้นที่เกษตร
- 6) ไร่กรรมสิทธิ์ที่ดิน

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลนายาง มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 2) แก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) แก้ปัญหาดินเค็ม
- 4) ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน
- 5) ลดการเผาในพื้นที่เกษตร (ส่งเสริมการลดการเผา)
- 6) แก้ไขปัญหาการไร่กรรมสิทธิ์ที่ดิน

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 5 ประการ คือ
 - 1.1) นโยบายรัฐด้านการเกษตร
 - 1.2) การขยายตัวของภาคเกษตร
 - 1.3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
 - 1.4) การใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพ
 - 1.5) ความต้องการด้านอาหาร
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ
 - 2.1) ต้องการน้ำเพื่อการเกษตร

- 2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2.3) แก้ปัญหาดินเค็ม
- 2.4) ลดปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร
- 2.5) แก้ปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.2) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.3) พื้นที่ป่าไม้ลดลง การตัดไม้ทำลายป่าและเผาป่า
- 3.4) ราษฎรเรียกร้องสิทธิในที่ดิน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเงินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อยลง
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- (1) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- (2) ปกคลุมดิน (สปก.)
- (3) จัดที่ดินโดย คทช.

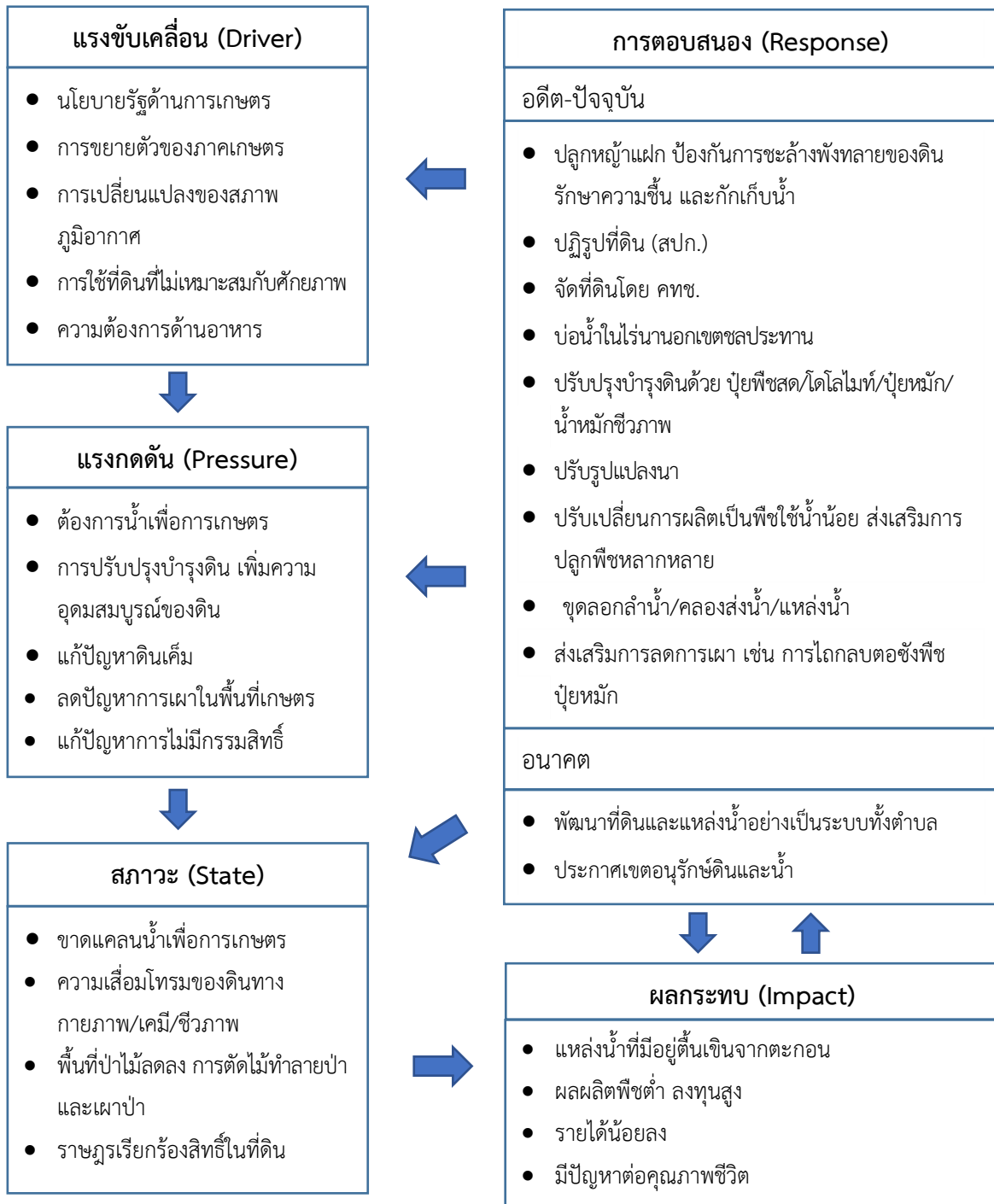
พื้นที่ราบ

- (4) บ่อน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน
- (5) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด/โดโลไมท์/ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ
- (6) ปรับรูปแบบนา
- (7) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย
- (8) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- (9) ส่งเสริมการลดการเผา เช่น การไถกลบตอซังพืช ปุ๋ยหมัก พด.1

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบทั้งตำบล
- (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเหนียวพันธุ์ข้าวเหนียวเขี้ยวงู ข้าวเหนียวสันป่าตอง และข้าวเจ้าพันธุ์ข้าวหอมปทุมธานี หอมมะลิ และข้าวอื่นๆ

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์-ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนมิถุนายนถึงธันวาคม และจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังการเก็บเกี่ยวข้าว

3) พืชผัก-ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนมิถุนายนถึงธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ข้าวโพดหวาน ผักกาด กะหล่ำ ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคม

4.2.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อยในช่วงต้นฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนมีนาคม และจะเก็บเกี่ยวในช่วงตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ และจะเก็บเป็นอ้อยต่อ 1-2 รอบ

3) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน เกษตรกรนิยมปลูก พันธุ์เกษตรศาสตร์, ระยอง 5 และระยอง 11 โดยไม่นำเข้าพันธุ์จากแหล่งอื่น เพื่อป้องกันการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง

4) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก ประดู่

5) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง กัลย มะปราง มะยงชิด

(รูปที่ 4-2)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
พื้นที่ลุ่ม												
ข้าว						ข้าวนาปี						
ข้าวโพด-ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					ข้าวนาปี						
พืชผัก-ข้าวนาปี	พืชผัก					ข้าวนาปี						
พื้นที่ดอน												
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์							
อ้อย	อ้อย											
มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก ประดู่											
ไม้ผล	มะม่วง กัลยัย มะปราง มะยงชิด											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดินสอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด งา

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อ รากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเกษตรกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เกษตรกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	งา
Ds-br-slB	S3o	S2n	S2n
Ds-br-slB*	S3o	S2ns	S2ns
Ds-mw,br-slB	S2ewons	S2ons	S3o
Ds-mw-slB	S2ewons	S2ons	S3o
Ds-slB	S3o	S2ns	S2ns
Mr-slB	S3o	S3r	S3r
Mt-fl-slB	S3o	S2n	S2n
Na-br-sic1A	S1	S3o	N
Pae-slB	S3o	S2n	S2n
Pch-gm,pic-s1A/b	S2ons	S3o	N
Png-slB	S3o	S2rn	S2rn
Png-slB*	S3o	S2rns	S2rns
Png-slC	S3ewo	S2erns	S2erns
Png-slD	N	S3e	S3e
Pu-slB	S3o	S2ns	S2ns
Sai-fl-s1A	S2n	S3o	N
Sai-pic,fl-s1A	S2n	S3o	N
Sp-mw-slB	S2ewons	S2ons	S3o
Sp-slB	S3o	S2n	S2n
Sp-tks-lsB	S3o	S2n	S2n
Sp-tks-lsB*	S3o	S2ns	S2ns
Tph-gm-s1A/b	S2o	S3o	N
Wk-slC	S3ewo	S3r	S3r
SC	N	N	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน	o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
w = ความเสียหายจากการกัดกร่อน	n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
r = สภาวะการหยั่งลึกของราก	s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี พ.ศ. 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่นๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตาราง 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 13,662 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.24 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 12,174 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 15.37 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยให้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม

3) เขตพุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 1,443 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.82 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แฉวถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 56,783 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 71.67 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)

เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 22,404 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 28.28 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 95 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 632 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ มีเนื้อที่ 12,669 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 15.99 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 21 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 16,703 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 21.08 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 177 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 370 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.47 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 3,588 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.53 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 20 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

3) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 104 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่างๆ มีเนื้อที่ 104 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,365 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.25 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 3,315 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่างๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 27 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่างๆ

3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท้องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,337 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.69 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 601 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.76 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 736 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่นๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 765 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.97 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 3,317 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.19 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือ ปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่างๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมชั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	13,662	17.24
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	12,174	15.37
1.2 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	46	0.06
1.3 เขตพื้นฟูธรรมชาติ	1,443	1.82
2. เขตเกษตรกรรม	56,783	71.67
2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง		
2.1.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่2)		
- เขตทำนา	22,404	28.28
- เขตปลูกไม้ผล	95	0.12
- เขตปลูกไม้ยืนต้น	632	0.80
- เขตปลูกพืชไร่	12,669	15.99
- เขตปลูกพืชทางเลือก	21	0.03
2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		
- เขตทำนา	16,703	21.08
- เขตปลูกไม้ผล	177	0.22
- เขตปลูกไม้ยืนต้น	370	0.47
- เขตปลูกพืชไร่	3,588	4.53
- เขตปลูกพืชทางเลือก	20	0.03
2.3 เขตปศุสัตว์		
- เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	104	0.13
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,365	4.25
3.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	3,315	4.18
3.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	27	0.03
3.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	23	0.03
4. แหล่งน้ำ	1,337	1.69
4.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	601	0.76
4.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	736	0.93

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

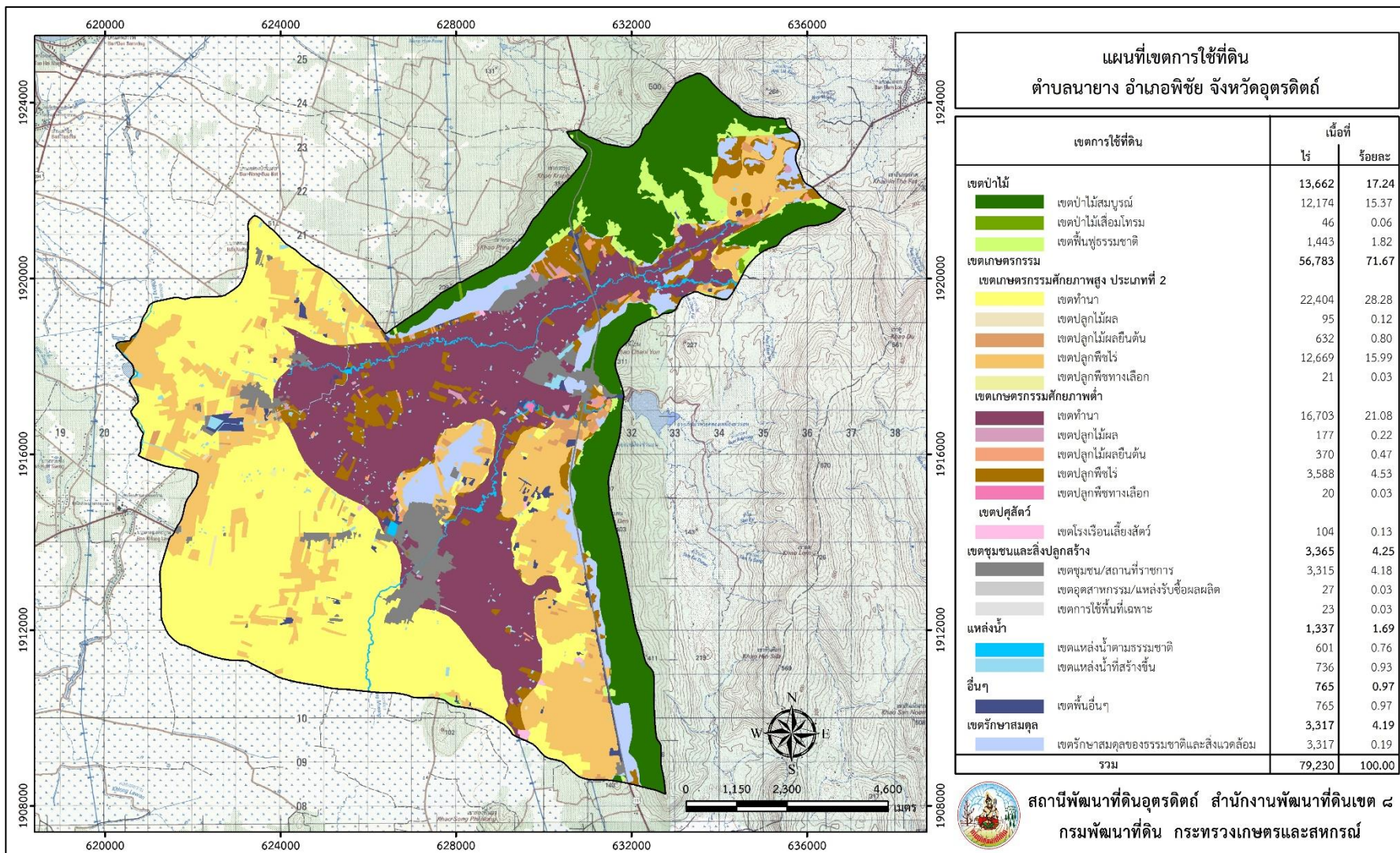
ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	765	0.97
6. เขตรักษาสมดุขของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3,317	4.19
รวม	79,230	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังจากจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลฯ ไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาอิน เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้
 - (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - (6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
 - (7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
 - (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - (9) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)
- 2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้
 - (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- 3) พื้นที่แล้งซ้ำซาก มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้
 - (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - (3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

- 1) **เขตทำนา** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุตรดิตถ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์/กรมส่งเสริมการเกษตร)
 - (2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
 - (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาพันธุ์ข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
 - (4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 2) **เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุตรดิตถ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์)
 - (2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
 - (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
 - (4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
- 3) **เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - (1) โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร โครงการธนาคาร โค กระบือ (ปศุสัตว์)

7.3.2 **เขตแหล่งน้ำ** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานอุตรดิตถ์)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลนายาง เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหา ดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การขาดแคลนน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ ปัญหาดินเค็มในบางพื้นที่ และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลนายาง กรมพัฒนาที่ดิน ได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลนายางในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำและปัญหาแล้งซ้ำซาก (2) ปัญหาดินเสื่อมโทรม และมีปัญหารองลงมา คือ ปัญหาดินเค็ม ในบางพื้นที่ ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรและปัญหาหมอกควัน และปัญหา การไร่กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากผลกระทบของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดขึ้นเขินดังกล่าว ข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้นนั้นทำให้กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น การทำการเกษตรเพิ่มขึ้นทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

ในกรณีของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินนั้นจะรวมถึงการชะล้างพังทลายของดิน โดยพบว่าสภาพ พื้นที่ของตำบลนายางส่วนใหญ่เป็นดินทราย มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มีความเหมาะสมน้อยสำหรับการ ปลูกพืช โดยมีข้อจำกัดด้านความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกพืช

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 6 ประการ คือ (1) การขุด สระน้ำในไร่นา เนื่องจากตำบลนายางอยู่นอกเขตชลประทาน ต้องมีการสำรองน้ำไว้ใช้ในไร่นาช่วงขาดแคลนน้ำ (2) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (3) สร้างอ่างเก็บน้ำและ ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (6) จัดหาระบบสูบน้ำในไร่นาโดยใช้โซลาร์เซลล์

ซึ่งปัญหาดังกล่าว การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหา การใช้ที่ดิน โดยจัดทำโครงการพัฒนาที่ดินเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.1 เขตนาข้าว เนื้อที่ 39,107 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	26,250
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 16,257 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	208,250
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 272 ไร่	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	89,250
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,002 ไร่	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	32,500
1.5 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 104 ไร่	1.5 การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน	34,000
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	600
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	270,400
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	240,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1.1 เขตนาข้าว เนื้อที่ 39,107 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุตรดิตถ์/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์/กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 16,257 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 272 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,002 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุตรดิตถ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์) 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริม การเกษตร) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
1.5 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 104 ไร่	1. โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านปศุสัตว์ (ปศุสัตว์จังหวัดอุตรดิตถ์)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนายาง อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2667-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตเกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	75	75	75	75	75	375	26,250	26,250	26,250	26,250	26,250	131,250	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	5	5	5	5	25	148,750	148,750	148,750	148,750	148,750	743,750	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.
เขตเกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	20	20	20	20	20	100	34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	170,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	40	40	40	40	40	200	600	600	600	600	600	3,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลนายาง อำเภอยะนิง จังหวัดอุดรธานี

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตเกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	13	10	10	10	10	53	270,400	208,000	208,000	208,000	208,000	1,289,000	พต.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตเกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ (แจกจ่าย)	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พต.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2565. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพฯ.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครุว์เรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา: <http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำนธ์ ไทรพิง. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักบริหารการทะเบียน 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ.2565)**. กรมการปกครอง แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 พฤษภาคม 2566.

สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์

ตำบลน้ำริด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

โทร 0 5542 8295

